

ความท้าทายในการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในอำเภอเมืองจังหวัดตรัง

The Challenges of Preparing for Aging Society of Generation X in Muang District, Trang Province

กรรณญรัตน์ ทหารไทย I Kanyarat Thahanthai¹

จรรยพร แซ่ทัง I Janyaporn Saetang²

ชลดา ทองเนื้อขาว I Chonlada Thongnuakaw³

ปูชนีย์ กาดิโตน I Poochanee Gadeelone⁴

สันติภาพ ลักติธรรม I Suntipap Lucktitham⁵

ฮาซันอักริม ดงนะเต็ง I Hasan Akrim Dongnadeng⁶

วิสุทธิณี ธานีรัตน์ I Wisuttinee Taneerat⁷

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้การทดสอบแบบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$, S.D. 0.83) โดยการเตรียมความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านที่อยู่อาศัย ตามลำดับ 2) ผลของการเปรียบเทียบ การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง พบว่า เมื่อจำแนกตามที่อยู่อาศัย สถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้ ความเพียงพอของรายได้ และการตรวจสุขภาพประจำปีของกลุ่ม Gen X จะมีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05

คำสำคัญ: ความท้าทาย, การเตรียมความพร้อม, Gen X, สังคมผู้สูงอายุ

¹ นักศึกษาด้านวิชาการจัดการรัฐกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

² นักศึกษาด้านวิชาการจัดการรัฐกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

³ นักศึกษาด้านวิชาการจัดการรัฐกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

⁴ นักศึกษาด้านวิชาการจัดการรัฐกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

⁵ นักศึกษาด้านวิชาการจัดการรัฐกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

⁶ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

⁷ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

Abstract

The objectives of this research were to study preparation for the aging society and to compare preparation for the aging society of generation X groups in Muang District, Trang Province using demographic categorization. This research was a quantitative research. Data were collected by questionnaires from a sample group of 396 people. The data were analyzed using descriptive statistics of frequency, percentage, mean, and standard deviation. The researchers used inferential statistics using t-test and one-way ANOVA.

The results found that 1) the average preparation for the aging society of generation X groups in Muang District, Trang Province was at the moderate level ($\bar{X}$ =3.28, S.D. 0.83), in which physical and psychological preparation were the highest, followed by social, economic and residential respectively; 2) The results of comparing preparation for the aging society of generation X groups, when classified by residence, location of residence, age, education level, occupation, marital status, income, sufficiency of income and annual health check, showed a significant difference in preparation at 0.05.

Keywords: Challenge, Preparing, Generation X, Aging Society

บทนำ

จากปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ในปัจจุบันมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้โครงสร้างทางประชากรของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากผลสำรวจจำนวนและอัตราของผู้สูงอายุพบว่า ในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนผู้สูงอายุมากถึง 11,136,059 ล้านคน ของประชากรทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 16.73 เมื่อคำกล่าวขององค์การสหประชาชาตินำมาพิจารณา ที่ได้กล่าวว่าประเทศที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัวได้นั้น จะต้องมีความพร้อมประชากรอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปในสัดส่วนที่เกินกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ ดังนั้น ในกรณีของประเทศไทย อาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัวแล้วนั่นเอง (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2563) อย่างไรก็ตาม เมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้วนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุด ก็คือ ต้องมีการเตรียมความพร้อมประชาชน ก่อนการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ และด้านสังคม เนื่องจากวัยผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีปัญหาต่าง ๆ เข้ามา จึงทำให้ผู้บริหารนโยบาย รวมถึงนักธุรกิจและนักลงทุนในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ต่างให้ความสนใจมองเห็นความสำคัญมากขึ้น โดยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ได้มีการศึกษาวิเคราะห์ทิศทางและแนวโน้มเพื่อคาดการณ์เกี่ยวกับสถานการณ์ในด้านของจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่มากขึ้น เพื่อจะนำไปสู่การกำหนดโครงสร้างที่เป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนา การวางแผนกำหนดแนวทางในการรับมือกับโอกาสได้ต่อไป ในขณะเดียวกันก็ยังพยายามที่จะวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์และวิธีปฏิบัติรับมือกับโครงสร้างของประชากรที่เปลี่ยนแปลงไปอีกด้วย (อนิษฐา หาญภักตินิยม, 2563) ดังนั้น กระบวนการวางแผนเพื่อเตรียมตัวให้เกิดความพร้อมก่อนการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ จึงเป็นสิ่งที่ควรจะต้องเริ่มดำเนินการตั้งแต่ประชากรกลุ่ม Gen X เลยก็ว่าได้

สำหรับประชากรกลุ่ม Gen X ถือเป็นกลุ่มบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 42-56 ปี ถือว่าเป็นวัยที่เป็นกำลังแรงงานหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเป็นกลุ่มที่มีลักษณะพื้นฐานของพฤติกรรมที่เริ่มมีการเปิดรับเทคโนโลยีบ้าง แต่เพียงในระดับเล็กน้อย ชอบอะไรที่สะดวกสบาย ไม่เป็นทางการ และให้ความสำคัญกับการทำงานเพียงอย่างเดียว ส่วนนอกเวลางานก็มักจะชอบทำกิจกรรมที่ทำให้ตนเองมีความสุข อีกทั้งยังเป็นวัยที่

จะต้องทำหน้าที่ในการดูแลสมาชิกในครอบครัวเป็นหลักอีกด้วย (วิวัฒน์ ชันธเชตต์ และสิงห์ นิวิสุข, 2562) แต่ทั้งนี้ จากการสำรวจปัญหาของกลุ่มคน Gen X พบว่า ส่วนใหญ่จะมีปัญหาเกี่ยวกับความกังวลในเรื่องของสุขภาพ ค่าตอบแทนในการทำงาน และความกังวลต่อภาครัฐที่ยังไม่สามารถให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาของประชากรกลุ่ม Gen X ที่กำลังจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุได้ นอกจากนี้ ในด้านการทำงาน กลุ่ม Gen X เองก็ยังประสบกับปัญหาในด้านต่าง ๆ อาทิ การกลัวว่าบทบาทหน้าที่ของตนเองถูกลดลง กลัวการถูกทอดทิ้งและการวางแผนอนาคตที่ไม่เป็นแบบแผน เพราะให้ความสำคัญกับการทำงานเพื่อหารายได้มากกว่ามาใส่ใจเรื่องอนาคต ซึ่งถ้าหากประชากรกลุ่ม Gen X ไม่ได้มีการเตรียมพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งอาจจะก่อเกิดปัญหาต่อการดำเนินชีวิตในอนาคตได้ (สำนักงานสถิติจังหวัดตรัง, 2563) ดังนั้น หากภาครัฐให้ความสำคัญและมีความสามารถพอที่จะควบคุมสถานการณ์มีการเตรียมความพร้อมหรือวางแผนแก้ไขให้มีความชัดเจนมากเพียงพอ ก็ย่อมจะป้องกันและบรรเทาปัญหาได้ไม่มากก็น้อย (เกศรา สุภาสนันท์ และวัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ, 2562)

ในส่วนของจังหวัดตรังมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 643,164 คน และพบว่า มีประชากรกลุ่ม Gen X ที่อยู่ในวัยแรงงาน ซึ่งเป็นประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 510,964 คน คิดเป็นร้อยละ 78.84 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในจังหวัดตรัง นั้นแสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่า กลุ่ม Gen X เป็นกลุ่มที่ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญในจังหวัดตรัง และยังทำหน้าที่ในการดูแลประชากรที่อยู่ในวัยภาวะพึ่งพิงอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ ประเด็นความท้าทายในการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่สังคมผู้สูงวัยนับเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง ซึ่งควรมีการเตรียมตัวก่อนล่วงหน้าให้ครอบคลุมในทุกมิติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0 โดยรัฐบาลต้องให้ความสำคัญในการปรับโครงสร้างกำลังคน ไม่มีการวางแผนเป้าหมายที่จะสร้างความมั่นคงให้เป็นสังคมผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสมตรงตามความต้องการ เพื่อรองรับต่อสถานการณ์เมื่อเข้าสู่สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ให้กับภาครัฐในการวางแผนของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยเช่นเดียวกัน (ปิยดา วงศ์วิวัฒน์ และชาญเดช เจริญวิริยะกุล, 2562)

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความท้าทายในการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสำหรับการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเตรียมการเพื่อสร้างความพร้อมก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุให้แก่กลุ่มประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในช่วงวัย Gen X ได้ก้าวเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (Active ageing) ในลำดับต่อไป นอกจากนี้ ในปัจจุบันกลุ่ม Gen X ยังเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยแรงงานที่สำคัญ ดังนั้นหากหน่วยงานภาครัฐสามารถวางแผนแนวทางในการกำหนดนโยบายที่เหมาะสม ก็จะเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนและท้องถิ่นสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
  2. เพื่อเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
- จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

1. เพศของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน
2. ที่อยู่อาศัยของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน

3. สถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัยของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน
4. อายุของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน
5. ระดับการศึกษาของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน
6. ลักษณะอาชีพของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน
7. จำนวนบุตรของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน
8. สถานภาพสมรสของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน
9. รายได้ของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน
10. ความเพียงพอของรายได้ของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน
11. การตรวจสุขภาพประจำปีของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน
12. โรคประจำตัวของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่ม Generation ต่าง ๆ

เกียรตินิพนธ์ อุดมธนะธีระ (2562) ได้กล่าวอธิบายถึงแนวคิด Generation ไว้ว่าเป็นแนวคิดที่พยายามแบ่งกลุ่มคนออกเป็นแต่ละช่วงวัย เพราะมองว่าคนแต่ละช่วงวัยมีความคิดที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งอาจจะเกิดจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทำให้คนเริ่มมีความคิดและพฤติกรรมได้เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ซึ่งความแตกต่างกันมีเกิดขึ้นประกอบไปด้วย ค่านิยม ความคิด นิสัย ทักษะ ความรู้ความสามารถ และพฤติกรรม เป็นต้น ในปัจจุบันมีการแบ่งกลุ่มช่วงวัยที่มีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 Baby Boomer คือ กลุ่มคนที่เกิดในปี ค.ศ. 1944 ถึง 1964 (พ.ศ.2487-2507) ปัจจุบันในปี พ.ศ. 2564 มีอายุอยู่ระหว่าง 57-77 ปี (กลุ่มผู้สูงอายุ)

กลุ่มที่ 2 Generation X คือ กลุ่มคนที่เกิดในปี ค.ศ. 1965 ถึง 1979 (พ.ศ.2508-2522) ปัจจุบันในปี พ.ศ. 2564 มีอายุอยู่ระหว่าง 42-56 ปี

กลุ่มที่ 3 Generation Y คือ กลุ่มคนที่เกิดในปี ค.ศ. 1980 ถึง 1994 (พ.ศ.2523-2537) ปัจจุบันในปี พ.ศ. 2563 มีอายุอยู่ระหว่าง 27-41 ปี

กลุ่มที่ 4 Generation Z คือกลุ่มคนที่เกิดในปี ค.ศ. 1995 ถึง 2015 (พ.ศ.2538-2558) ปัจจุบันในปี พ.ศ. 2563 มีอายุอยู่ระหว่าง 6-26 ปี

2. แนวคิดเกี่ยวกับความท้าทายในการรับมือสังคมผู้สูงอายุ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัยกำลังเป็นประเด็นที่หลายประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญและนำมาซึ่งความท้าทายในหลายมิติ ทั้งการลดลงของจำนวนแรงงานที่อาจส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การออกแบบระบบบำนาญ การสร้างความมั่นคงทางการเงินหลังวัยเกษียณ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ล้วนแต่จำเป็นต้องมีมาตรการและการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้านและทันทั่วทั้งที่ สำหรับบริบทสังคมสูงวัยของประเทศไทย ปัจจุบันกำลังเปลี่ยนผ่านจากสังคมสูงวัยเป็นสังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ (พิพัฒน์พงศ์ มาศิริ, 2563) จากรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ เห็นได้ชัดว่าไทยมีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่ประชากรในวัยแรงงานมีแนวโน้มลดลงอย่างรวดเร็วเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ เช่น เวียดนาม (10.7%) ส่วนประเทศบรูไน กัมพูชา ลาว

และฟิลิปปินส์ยังถือว่าเป็นประเทศที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุจำนวนน้อยในปัจจุบัน ขณะที่ประเทศอินโดนีเซีย เมียนมาร์ และมาเลเซียจัดเป็นประเทศที่กำลังเข้าสู่สังคมสูงวัยในปัจจุบันอย่างไรก็ตามในอีกไม่ถึง 10 ปีข้างหน้า ทั้งสามประเทศนี้จะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (บรรลุ ศิริพานิช, 2561)

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

สำหรับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุนั้น เป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนชีวิตของบุคคลก่อนจะเข้าสู่วัยสูงอายุ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ และเป็นการป้องกันภาวะวิกฤตในช่วงสุดท้ายของชีวิตวัยสูงอายุเป็นระยะสุดท้ายของวงจรชีวิตเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ บุคคลควรมีการเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ เพื่อให้ชีวิตในวัยสูงอายุเกิดความสุข ดังนี้

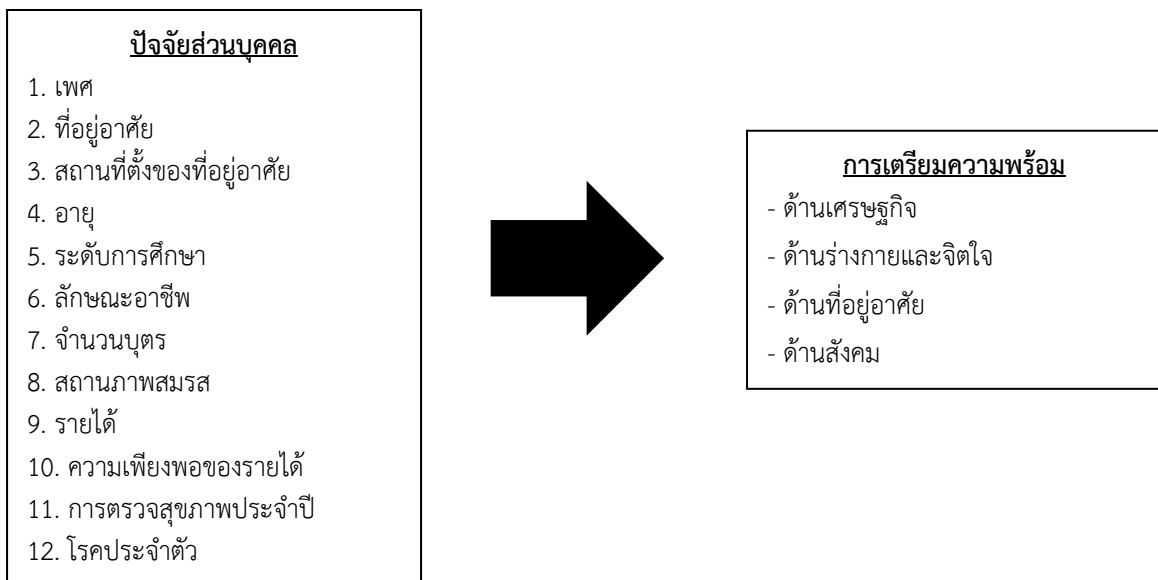
1. การเตรียมความพร้อมด้านเศรษฐกิจ โดยเป็นการเตรียมเกี่ยวกับการมีรายได้เป็นตัวเอง การประเมินรายรับ – รายจ่าย การเตรียมสะสมเงินเพื่อสำรองไว้ใช้จ่ายเมื่อยามเจ็บป่วย ยามฉุกเฉิน การเตรียมทำพินัยกรรมให้แก่บุตรหลาน

2. การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพ เป็นการเตรียมความพร้อมในการดูแลสุขภาพร่างกาย ทั้งร่างกายและจิตใจให้แข็งแรงเสมอ โดยการหาความรู้เรื่องสุขศึกษา การรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

3. การเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย เป็นการเตรียมความพร้อมในการปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของผู้สูงอายุ

4. การเตรียมความพร้อมด้านสังคม เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะพบว่าการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุโดยการมองโลกในแง่ดี (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2547)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น นำมาสู่การพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อศึกษาความท้าทายในการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในอำเภอเมืองจังหวัดตรัง ดังแผนภาพ 1

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนกลุ่ม Gen X ที่เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2508-2522 โดยปัจจุบันในปี พ.ศ. 2564 จะมีอายุอยู่ระหว่าง 42-56 ปี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 15 ตำบลของอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 26,772 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 20 มกราคม พ.ศ.2564 จากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข)

สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนกลุ่ม Gen X ที่อาศัยอยู่ใน 15 ตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 396 คน โดยคำนวณจากการใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) เมื่อได้ขนาดตัวอย่างตามที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยกำหนดโควตาของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของผู้สูงอายุในแต่ละตำบล จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างจำนวนประชากรช่วงอายุ 42-56 ปี

ตำบล	จำนวนประชากรช่วงอายุ 42-56 ปี (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1.ตำบลควนปริง	1,347	20
2.ตำบลโคกหล่อ	2,518	37
3.ตำบลทับเที่ยง	8,836	131
4.ตำบลนาบินหลา	726	11
5.ตำบลนาตาล่วง	1,152	17
6.ตำบลนาโต๊ะหมิง	1,039	15
7.ตำบลนาพละ	770	11
8.ตำบลนาโยงใต้	913	14
9.ตำบลน้ำผุด	1,829	27
10.ตำบลนาท่ามเหนือ	2,263	34
11.ตำบลนาท่ามใต้	1,219	18
12.ตำบลบ้านโพธิ์	1,701	25
13.ตำบลบ้านควน	773	11
14.ตำบลบางรัก	751	11
15.ตำบลหนองตรุด	935	14
รวม	26,772	396

หมายเหตุ: ที่มากระทรวงสาธารณสุข ปีramidประชากร ปี 2563 (ข้อมูล ณ วันที่ 20 มกราคม 2563)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณไว้ ประกอบด้วย แบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ที่อยู่อาศัย อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะสายงาน สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ระดับเงินเดือน ความเพียงพอของรายได้ การตรวจสุขภาพประจำปี และโรคประจำตัว ซึ่งเป็นแบบสอบถามเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการเตรียมความพร้อมของกลุ่ม Gen X สู้สังคมผู้สูงอายุ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านที่อยู่อาศัยและด้านสังคม มีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ เป็นการแสดงถึงระดับ การเตรียมความพร้อมของประชากรกลุ่ม Gen X เพื่อก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

ผู้วิจัยได้มีการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่ม Gen X ที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดตรังจำนวน 30 คน นำคำตอบที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัคเท่ากับ 0.987 ดังนั้น แบบสอบถามจึงมี ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับยอดเยี่ยม (Cronbach, 1970)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัญหาความท้าทายในการเตรียมความพร้อมของกลุ่ม Gen X สู้สังคมผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยเจาะจงเลือกประชาชนกลุ่ม Gen X ที่อายุอยู่ระหว่าง 42-56 ปี และอาศัยอยู่ในพื้นที่ 15 ตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัย เข้าสัมภาษณ์เพื่อขอเก็บข้อมูลงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยเดินทางไปติดต่อและยื่นเอกสารเพื่อขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลในพื้นที่ โดยดำเนินการสุ่มตัวอย่างจากประชากรด้วยกำหนดโควตาของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของกลุ่ม Gen X ในแต่ละตำบล ทั้ง 15 ตำบล จำนวน 396 คน

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับให้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 6 ตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือแบบสอบถาม ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยใช้วิธีการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เสนอข้อมูลตามตัวอย่างดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปในการเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์เปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้การทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 เป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ความท้าทายในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X รายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.3 มีที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่อยู่ในตำบลทับเที่ยง คิดเป็นร้อยละ 33.1 มีสถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 66.9 กลุ่มตัวอย่างมีอายุในช่วง 46 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.8 กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 30.8 กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 37.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนบุตร 2 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 88.1 กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ (ต่อเดือน) 3,001- 6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.2 กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เพียงพอกับรายรับและมีเงินเก็บ คิดเป็นร้อยละ 51.5 มีการตรวจร่างกายประจำปีเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 58.6 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว เช่น โรคเบาหวาน ความดัน โรคหัวใจ คิดเป็นร้อยละ 84.6

ความท้าทายในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยความท้าทายในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.28, S.D. 0.83) โดยความต้องการด้านร่างกายและจิตใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านที่อยู่อาศัย ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างประเด็นที่มีความท้าทายในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรังในแต่ละด้านเอาไว้ด้วย ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตาราง 2 ความท้าทายในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านต่าง ๆ (n= 396)

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านเศรษฐกิจ	3.26	0.29	ปานกลาง
1. มีการคาดคะเนเงินรายรับรายจ่ายในอนาคตและนำมาวางแผนการใช้เงินให้เพียงพอในแต่ละเดือน	3.40	0.71	ปานกลาง
2. มีการเตรียมความพร้อมในการออมเงิน หรือลงทุนทำธุรกิจต่าง ๆ เพิ่มเติม	3.34	0.80	ปานกลาง
3. มีการลดการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย และไม่จำเป็น	3.34	0.78	ปานกลาง
ด้านร่างกายและจิตใจ	3.36	0.11	ปานกลาง
1. มีการเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย โดยการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ เช่น ไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หรือสูบบุหรี่	3.67	1.04	มาก
2. มีการเตรียมความพร้อมในการดูแลสุขภาพของตนเองโดยการดื่มน้ำให้ได้วันละ 6-8 แก้ว และรับประทานผัก ผลไม้เพื่อสุขภาพ	3.50	0.98	มาก
3. มีการเตรียมความพร้อมโดยการลดรับประทานอาหารที่มีไขมันสูงและอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ เช่น ชา กาแฟ น้ำอัดลม	3.44	0.94	มาก
ด้านที่อยู่อาศัย	3.16	0.04	ปานกลาง
1. มีการเตรียมความพร้อมการย้ายหรือเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับการใช้ชีวิตหลังถูกยกเลิกจ้าง หรือเกษียณอายุ เช่น ย้ายไปยังสถานที่ที่มีความปลอดภัยจากมลภาวะ	3.19	0.73	ปานกลาง
2. มีการเตรียมความพร้อมในการวางแผนไว้ว่าจะอาศัยอยู่กับใครในอนาคต เช่น ลูกหลาน ญาติพี่น้อง หรือสถานบริการ ของรัฐและเอกชน	3.19	0.71	ปานกลาง
3. มีการเตรียมความพร้อมในการเตรียมพื้นที่สำหรับออกกำลังกาย	3.18	0.80	ปานกลาง
ด้านสังคม	3.30	0.08	ปานกลาง
1. ท่านมีการเตรียมความพร้อมในการสร้างสัมพันธ์ภาพและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนในครอบครัวมากขึ้น	3.77	0.94	มาก
2. มีการเตรียมความพร้อมศึกษาสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ	3.23	0.71	ปานกลาง
3. มีการเตรียมความพร้อมในการแสวงหากิจกรรมงานอดิเรกที่พึงพอใจและเหมาะสมกับตนเอง	3.22	0.79	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.28	0.83	ปานกลาง

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 เปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล รายละเอียดดังนี้

ผลของการเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง พบว่า เมื่อจำแนกตามที่อยู่อาศัย สถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้ ความเพียงพอของรายได้ การตรวจสุขภาพประจำปี และโรคประจำตัว กลุ่ม Gen X จะมีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่ม Gen X มีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกันในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านร่างกายและจิตใจ ด้านที่อยู่อาศัยและด้านสังคม เมื่อจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม Gen X พบว่า กลุ่ม Gen X ที่มีเพศและจำนวนบุตรแตกต่างกันจะมีการเตรียมความพร้อมโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย

1. การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง นั้น ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถอภิปรายผลเป็นรายด้านได้ ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง สืบเนื่องจากการที่กลุ่ม Gen X อยู่ในช่วงวัยที่กำลังสร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว ดังนั้น รายรับที่สามารถหามาได้ส่วนใหญ่จึงเป็นการช่วยเหลือครอบครัวเป็นหลัก ด้วยเหตุที่ครอบครัวถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานในการใช้ชีวิต การพึ่งพาซึ่งกันและกัน จึงเป็นผลทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเตรียมความพร้อมด้านการใช้จ่ายเงินอยู่บ้างหรือมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินและการเก็บออมไม่มากเท่าที่ควร นอกจากนี้ กลุ่ม Gen X มีการคาดคะเนรายรับรายจ่ายในอนาคตและนำมาวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เพียงพอในแต่ละเดือนเท่านั้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นไปตามพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคนกลุ่มนี้ที่เด่นชัด นั่นก็คือ คนกลุ่ม Gen X มักจะชอบบะเร่ร่ำ ง่ายๆ ที่ไม่ต้องมีความเป็นทางการมากนัก และยังเป็นคนที่พยายามสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นทั้งในเรื่องงานและเรื่องของครอบครัว ดังนั้น คนกลุ่มนี้จึงมุ่งทำงานตามหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย สามารถทำทุกอย่างได้ตามลำพัง และยังเป็นคนที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูง (ดาวใจ ศรีลัมพ์, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศรีธรรม ธนภูมิ (2535) ที่ได้อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้วัยทำงานมีความสุขในการดำรงชีวิตคือ การเตรียมเรื่องการเงิน และการเตรียมยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของร่างกายที่ต้องเผชิญในวัยผู้สูงอายุ

ด้านร่างกายและจิตใจ กลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมในด้านร่างกายและจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะว่ากลุ่ม Gen X ในพื้นที่ยังคงมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีการดูแลเอาใจใส่สุขภาพ พยายามหลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารหรือเครื่องดื่มที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพร่างกาย อันก่อให้เกิดโรคประจำตัว เช่น การไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หรือสูบบุหรี่ และยังมี การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีวินัยและเอาใจใส่ในเรื่องสุขภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวถือว่าเป็นเรื่องปกติสำหรับกลุ่ม Gen X ในปัจจุบัน ที่มองว่าการดูแลสุขภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจและอารมณ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพของตนเองในวัยผู้สูงอายุด้วยเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ในกลุ่มวัยแรงงานนั้น ถือได้ว่ากลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มที่สามารถปรับตัวและมีการเตรียมความพร้อมเป็นอย่างดี ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจให้มีความแข็งแรงอยู่เสมอ และยิ่งหากเป็นกลุ่มที่มีโรคประจำตัวอยู่ก่อนแล้ว ก็จะต้องดูแลสุขภาพของตนเองให้มีสุขภาพที่แข็งแรงเพิ่มมากขึ้น โดยการไปตรวจสุขภาพ และไปพบแพทย์เป็นประจำ (สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ, 2542) เพื่อให้เป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ (Active ageing) นั่นคือ การเป็นผู้สูงอายุที่สามารถดูแลตัวเองได้ (Self-Care) พึ่งตนเองได้ (Self-Reliance) สามารถทำในสิ่งที่ปรารถนาได้ตามศักยภาพของตน ทำประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม มีความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่จะมาถึง สำหรับประเด็นสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับ Active ageing ที่ทางองค์การอนามัยโลกได้เสนอเอาไว้ว่า ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) การมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี (Healthy) 2) การมีหลักประกันที่มั่นคงปลอดภัย (Security) และ 3) การมีส่วนร่วม (Participation) (ฐิติมา ดวงวันทอง, 2560) แต่จากผลการสำรวจดัชนีคุณภาพผู้สูงอายุของไทย พบว่า ผู้สูงอายุมีค่าดัชนีคุณภาพผู้สูงอายุ เท่ากับ 0.685 หรืออยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้สูงอายุในภาคใต้เป็นภาคที่ผู้สูงอายุมีระดับน้อยที่สุด (0.659) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563)

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง (n= 396)

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม											
	เพศ	ที่อยู่อาศัย	สถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	บุตร	สถานภาพสมรส	รายได้	ความเพียงพอของรายได้	การตรวจสุขภาพประจำปี	โรคประจำตัว
1. ด้านเศรษฐกิจ	-	✓ (f=4.615*)	✓ (t=-4.024*)	-	✓ (f=18.203*)	✓ (f=18.287*)	-	-	✓ (f=12.573*)	✓ (f=19.676*)	✓ (f=15.739*)	✓ (t=-2.400*)
2. ด้านร่างกายและจิตใจ	-	✓ (f=20.575*)	✓ (t=-10.762*)	✓ (f=5.899*)	✓ (f=6.020*)	✓ (f=7.908*)	-	✓ (f=7.167*)	✓ (f=5.827*)	-	✓ (f=3.104*)	-
3. ด้านที่อยู่อาศัย	-	✓ (f=9.209*)	✓ (t=-5.538*)	✓ (f=3.527*)	✓ (f=2.339*)	✓ (f=5.865*)	-	-	✓ (f=7.796*)	✓ (f=2.712*)	✓ (f=6.199*)	-
4. ด้านสังคม	-	✓ (f=9.370*)	✓ (t=-7.414*)	✓ (f=7.564*)	✓ (f=4.782*)	✓ (f=6.446*)	-	✓ (f=3.505*)	✓ (f=3.126*)	-	✓ (f=3.178*)	-
รวม	-	✓ (f=13.826*)	✓ (t=-8.254*)	✓ (f=4.206*)	✓ (f=8.486*)	✓ (f=12.757*)	-	-	✓ (f=9.423*)	✓ (f=5.363*)	✓ (f=7.952*)	-

หมายเหตุ: ✓ และ * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านที่อยู่อาศัย กลุ่ม Gen X มีการให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากในปัจจุบัน กลุ่ม Gen X ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับคู่สมรส และมีบุตรอาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน ดังนั้น กลุ่ม Gen X จึงยังไม่ได้มีการคิดวางแผนหรือมีการเตรียมความพร้อมที่จะหาที่อยู่อาศัยใหม่หลังจากที่ตนเองเกษียณอายุหรือถูกเลิกจ้าง เพราะมองว่าต่างก็มีผู้ที่จะดูแล มีบุตรหลาน และพอจะสามารถฝากผีฝากไข้ในอนาคตอยู่บ้างแล้ว การวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมของกลุ่ม Gen X ในด้านนี้ จึงเป็นด้านที่กลุ่มตัวอย่างต่างให้ความสำคัญในลำดับน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับ การเตรียมความพร้อมในด้านอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตาม หากกลุ่ม Gen X ยอยากจะมีการเตรียมความพร้อมด้านนี้นั้น จำเป็นต้องมีการวางแผนและเตรียมการตั้งแต่นั่น ๆ ให้ทันก่อนที่ตนเองจะเกษียณอายุ จะทำให้มีการเตรียมตัวได้ง่ายขึ้นหลังจากที่ตนเองได้ก้าวเข้าสู่วัยเกษียณไปแล้ว เนื่องจากยังคงมีกำลังพอที่จะสามารถติดต่อสื่อสาร และหาข้อมูลเกี่ยวกับการก่อสร้างเพื่อปรับปรุงบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของตนเองได้ ซึ่งเรื่องที่อยู่อาศัยเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก จะช่วยให้ตนเองเกิดความมั่นคงในบั้นปลายชีวิต อาทิ ลูกหลาน ญาติพี่น้อง หรือสถานบริการของรัฐและเอกชน เป็นต้น (ซีนฤทัย กาญจนะจิตรา, 2550)

ประเด็นสุดท้าย คือ **ด้านสังคม** สำหรับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่ม Gen X ด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง อาจสืบเนื่องมาจากกลุ่ม Gen X ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในครอบครัว และมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันภายในครอบครัวเป็นเรื่องปกติ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสัมพันธภาพ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนในครอบครัว เช่น การเป็นที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำเรื่องต่าง ๆ ให้ลูกหลานได้ เพราะตนเองนั้นมีประสบการณ์และผ่านเรื่องราวต่าง ๆ มาก่อน จึงสามารถปรับตัวให้เข้าสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ นอกจากนี้ ถึงแม้ว่าสิ่งสำคัญในชีวิตของกลุ่ม Gen X จะมุ่งเน้นในเรื่องครอบครัวกับการทำงาน แต่ทั้งนี้ กลุ่ม Gen X ก็ยังเป็นกลุ่มที่มีการเตรียมความพร้อมในการแสวงหากิจกรรงานอดิเรกที่พึงพอใจและเหมาะสมกับตนเองด้วย ได้แก่ การสังสรรค์กับเพื่อนที่รู้จัก การออกกำลังกาย การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ชนิดา รัตนชล (2562) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการตามเงื่อนไขของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. ผลการเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรังที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ พบว่า

ผลการศึกษาด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ที่อยู่อาศัยของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน เนื่องจากในพื้นที่ตำบลทับเที่ยง เป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ซึ่งมีลักษณะความเป็นชุมชนเมืองที่มีความพร้อมในด้านของการคมนาคม การใช้ชีวิตที่ค่อนข้างสะดวก และมีค่าครองชีพที่สูงกว่าในพื้นที่อื่น ๆ ดังนั้น กลุ่ม Gen X ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นี้ จะมีลักษณะของความเป็นคนในชุมชนเมืองค่อนข้างสูงตามไปด้วย จึงให้ความสำคัญกับการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมชีวิตเพื่อก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยในอนาคตอยู่บ้างในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม จากผลพวงการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในรอบที่ 2 นี้ ได้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจภายในจังหวัดตรัง จากรายงานภาวะเศรษฐกิจการคลัง จังหวัดตรังประจำเดือนมกราคม พ.ศ. 2564 พบว่า เศรษฐกิจภายในจังหวัดตรังโดยรวมมีสัญญาณหดตัวถึงร้อยละ -46.8 เมื่อเทียบกับเดือนมกราคมของปี พ.ศ. 2563 โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างหนัก เพราะนักท่องเที่ยวลดลง เนื่องจากประชาชนยังไม่มีความมั่นใจในการเดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ ส่วนในภาคอื่น ๆ มีการขยายตัวเล็กน้อย แต่ในด้านการจ้างงานมีการปรับตัวลดลง (สำนักงานคลังจังหวัดตรัง, 2564) ดังนั้น จากลักษณะของความไม่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจดังกล่าว ได้ส่งผลทำให้กลุ่ม Gen X ยังไม่กล้าจะวางแผนในระยะยาวมากนัก เนื่องจากต้องประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะสั้นก่อน และต้องรอดูว่าหลังจากมีการฉีดวัคซีน COVID-19 แล้วเปิดประเทศให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยว สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจจะดีขึ้นมากน้อยเพียงใด ในประเด็นนี้จึงไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดลนภา ไชยสมบัติ และบัวบาน ยะนา (2562)

ผลการศึกษาด้านสถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย พบว่า สถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัยของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน ทั้งนี้ ประชากรกลุ่ม Gen X ที่ศึกษาส่วนใหญ่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล มีการประกอบอาชีพรับจ้าง และเป็นเกษตรกร ดังนั้น จึงให้ความสำคัญกับการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในบั้นปลายชีวิตของตนเองอยู่บ้าง แต่ก็ยังไม่ได้รับการดูแลจากภาครัฐเท่าที่ควร เพราะเมื่อกลุ่ม Gen X อาศัยอยู่ในพื้นที่นอกเขตเทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ และดูแลจัดสวัสดิการสังคมเป็นหลักก็คือ องค์การบริหารส่วนตำบล แต่เนื่องจากข้อจำกัดในด้านงบประมาณ จึงทำให้การดูแลด้านสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น ประกอบกับในส่วนของการรายได้ที่รับจากการประกอบอาชีพของกลุ่ม Gen X เองก็ยังไม่ดีพอเพียงพอ มีผลทำให้มีการเตรียมความพร้อมของตนเองและครอบครัวเมื่อเข้าสู่สังคมสูงอายุก็น้อยหรือไม่ดีพอเช่นเดียวกัน ในประเด็นนี้จึงสอดคล้องกับการศึกษาของ ภาณุวัฒน์ มีชนะ และคณะ (2560) ที่ได้ศึกษา

การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ ในตำบลหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุในระดับต่ำถึงปานกลาง อาจเนื่องจาก พื้นที่ชุมชนเป็นเขต ชานเมืองที่ยังประกอบอาชีพเป็นลูกจ้าง และเกษตรกรรมเป็นหลัก เศรษฐกิจของจังหวัดยังเป็นเมืองขนาดเล็กและ เป็นเมืองเกษตรกรรม และมีการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

ผลการศึกษาด้านอายุ พบว่า อายุของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุ แตกต่างกันไป เพราะเนื่องด้วย กลุ่ม Gen X โดยส่วนใหญ่ยังคงมีสุขภาพร่างกายที่ยังคงแข็งแรง สามารถออกไป ทำงานประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้ และยังมีโรคประจำตัวค่อนข้างน้อย มีความแข็งแรงมากกว่ากลุ่มคนในช่วง วัยเดียวกันเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต ดังนั้น จึงทำให้คน กลุ่ม Gen X บางคนมองข้ามเรื่องของการวางแผน การเตรียมความพร้อมต่อตนเองออกไป แต่ก็ยังมีบางส่วนที่เริ่มมีการตระหนักในเรื่องของการเตรียมความพร้อม ภายในอนาคตอีก 5 – 10 ปีข้างหน้า ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ เพื่อจะสร้างความมั่นคงให้กับ ตนเอง (สมพจน์ พัดสุวรรณ, 2563) นอกจากนี้ กลุ่ม Gen X ที่ศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 46 – 49 ปี ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในช่วงกลาง ๆ ของกลุ่ม และด้วยวัยที่ไม่ห่างกับกลุ่ม Gen Y มากจนเกินไป จึงทำให้มีระบบความคิด ค่านิยม และทัศนคติที่ผสมกันระหว่างกลุ่ม Gen X และกลุ่ม Gen Y ซึ่งเป็นวัยที่สามารถเชื่อมโยงทางความคิด รวมทั้งลดช่องว่างระหว่างวัยของความแตกต่างระหว่างกลุ่มได้เป็นอย่างดี (ดาวใจ ศรีลัมพ์, 2555) สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ดลนภา ไชยสมบัติและบัวบาน ยะนา (2562)

ผลการศึกษาด้านระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียม ความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาคือปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลทำให้ มีการสนใจศึกษาและใส่ใจให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่อยู่ในกลุ่ม Gen X เพราะเหลืออีกเพียงไม่นาน คนกลุ่มนี้ก็จะก้าวสู่การเป็นผู้สูงอายุในอนาคตนั่นเอง ดังนั้น ยิ่งเป็นผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูง ก็จะทำให้บุคคลอื่นเชื่อได้ว่าน่าจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีความรู้ ที่เป็นระบบ รู้จักมีการวางแผนในการดำรงชีวิต และสามารถนำเอาความรู้ความสามารถที่มีมาใช้ในการเตรียม ความพร้อมได้อยู่เสมอ ซึ่งจากการศึกษา กลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมืองของจังหวัดตรังนั้น ส่วนใหญ่มีระดับ การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ที่สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ 1) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ 2) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยถือเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ เป็นการศึกษา ก่อน ระดับอุดมศึกษานั้นเอง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2542) ด้วยเหตุนี้ กลุ่ม Gen X กลุ่มดังกล่าวจึงถือเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง มีระดับความรู้ ความเข้าใจ ในการรู้จักวางแผนหรือ เตรียมความพร้อมต่อตนเอง ทำให้สามารถรับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง จึงทำให้กลุ่ม Gen X ในพื้นที่ได้รับข้อมูล ที่ตรงกับข้อเท็จจริงทำให้เกิดความรู้สึที่ดี รวมทั้งการมองเห็นความสำคัญและประโยชน์จากการเตรียม ความพร้อมของตนก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุพอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พลอยพัชร กิจเจริญเกษม (2559) พบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ บุคคลที่มีการศึกษาสูงอาจจะมี ความรู้และมีความหวาดกลัวต่อการเปลี่ยนแปลงในวัยเกษียณ หรือภาวะเกษียณอายุมากกว่าบุคคลที่มีระดับ การศึกษาต่ำ ให้มีการเตรียมความพร้อมมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำกว่า

สำหรับผลการศึกษาด้านอาชีพ พบว่า ลักษณะอาชีพของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียม ความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน ซึ่งถือได้ว่าการประกอบอาชีพเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของคนในกลุ่ม วัยแรงงาน รวมทั้งกลุ่ม Gen X ด้วย เพราะคนในวัยนี้ย่อมมีการค่าใช้จ่ายทั้งของตนเองและของครอบครัว ดังนั้น รายได้จะมีมากหรือน้อย ก็จะขึ้นอยู่กับอาชีพที่ทำเช่นเดียวกัน ในกรณีของกลุ่ม Gen X เป็นกลุ่มที่ยังมีศักยภาพ ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้ และมีรายได้เป็นของตนเอง จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับจ้างทั่วไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มดังกล่าวไม่ได้มีรายได้ที่สูงมากนัก จึงยังคงมุ่งเน้นการดำรงชีวิตประจำวัน ให้สามารถอยู่รอดได้ในแต่ละวัน และแต่ละเดือนเท่านั้น ส่งผลให้ประเด็นการวางแผนเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่สังคม

ผู้สูงอายุอาจจะยังเป็นเรื่องค่อนข้างไกลตัว เพราะเรื่องปากท้องยังเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในชีวิตอันดับต้น ๆ อยู่นั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ปัทมา อมรศิริสมบุรณ์ (2535) ว่าด้วยเรื่องของอาชีพของประชากรก่อนก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาจะมีความแตกต่างกันมากขึ้น

ในส่วนของปัจจัยด้านรายได้ของกลุ่ม Gen X นั้น พบว่า รายได้ของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน โดยรายได้ถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งต่อการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ โดยอาชีพและรายได้มักจะสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพราะถ้าหากอยากจะเป็นผู้สูงอายุที่ดำเนินชีวิตอย่างสุขสบาย ไม่ขัดสน ก็จะต้องมีรายได้ที่เพียงพอ ซึ่งหากเป็นผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการบำนาญหรือเคยทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจก็อาจจะมีสวัสดิการเงินบำนาญ บำนาญ และสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลที่ดี ที่สามารถวางใจได้ว่าชีวิตในบั้นปลายหากไม่มีหนี้ถึงแม้จะอยู่แบบไม่รวย แต่ก็จะไม่ลำบากแน่นอน แต่อย่างไรก็ตาม หากเป็นกลุ่ม Gen X ที่มีรายได้ค่อนข้างจำกัดก็ย่อมส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมนั่นเอง สำหรับในกรณีของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 3,001- 6,000 บาทต่อเดือน โดยในประเด็นนี้กลุ่ม Gen X ที่ศึกษาอาจมีความเข้าใจและตีความว่าเป็นรายได้ดังกล่าวเป็นรายได้จากการประกอบอาชีพหลักเท่านั้น แต่ในความเป็นจริง กลุ่ม Gen X มักจะมีรายได้เสริมอื่น ๆ เพิ่มเติมอีกด้วย เช่น รายได้จากการทำสวน การทำไร่ การรับจ้าง การค้าขาย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยวัฒน์ อ่อนโรสง และคณะ (2563)

ผลการศึกษาความเพียงพอของรายได้ พบว่า ความเพียงพอของรายได้ของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน โดยกลุ่ม Gen X ในพื้นที่อำเภอเมืองของจังหวัดตรังเกินกว่าครึ่งมีรายได้ที่เพียงพอกับรายจ่ายและมีเงินเก็บ นั้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มดังกล่าวมีการหารายได้เสริมเพิ่มเติมจากการประกอบอาชีพหลัก เช่น การทำไร่ การทำนา การทำเกษตรกรรม และมีสวนยางพาราเป็นของตนเอง ทำให้มีเงินเก็บรายได้เพียงพอไปใช้ในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ เมื่อมีเงินเหลือจากการใช้จ่ายภายในครัวเรือน ก็ได้มีความสำคัญกับการเก็บออมเงินอีกด้วย ซึ่งวัตถุประสงค์ในการเก็บเงินอาจจะเพื่อการวางแผนการใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉิน หรือเพื่อในกรณีมีเหตุจำเป็น/เร่งด่วนที่จะต้องจ่ายก็สามารถนำเงินจำนวนนี้ออกมาใช้จ่ายได้ ดังนั้นหากเงินก้อนดังกล่าวไม่ได้นำไปใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉินแล้ว กลุ่ม Gen X ก็อาจจะเก็บเงินเอาไว้เพื่อเป็นทุนรอนสำคัญในการใช้ชีวิตในช่วงบั้นปลายก็เป็นได้ เพราะในอนาคตเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน การมีเงินเก็บไว้จำนวนหนึ่งไว้ใช้จ่ายในยามแก่ชรา ก็สามารถทำให้ไม่ต้องหวังพึ่งจากใคร ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่ากลุ่ม Gen X มีการให้ความสำคัญกับการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมชีวิตเพื่อก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอนาคตพอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ภาณุวัฒน์ มีชนะ และคณะ (2560)

สำหรับผลการศึกษาเกี่ยวกับการตรวจสุขภาพประจำปี พบว่า การตรวจสุขภาพประจำปีของกลุ่ม Gen X ต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุแตกต่างกัน ถือเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่กลุ่มคนในวัยแรงงานจะต้องทำเป็นประจำทุกปี และยังเป็นกลุ่มคน Gen X ด้วยแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดูแล ตรวจเช็คสุขภาพอย่างต่อเนื่อง เพราะหากเจอภาวะความเสี่ยงหรือโรคภัยไข้เจ็บ จะได้หาทางป้องกันและแก้ไขได้อย่างทันท่วงที ทั้งนี้ จากการศึกษาของกลุ่ม Gen X เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพของตนเอง โดยมีการออกกำลังกาย มีระบบโภชนาการที่เหมาะสม และให้ความสำคัญกับการพักผ่อนที่เพียงพอ ตลอดจนชุมชน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเองก็ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพเป็นอย่างดี จึงส่งผลให้สุขภาพโดยรวมของคนไทยในปัจจุบันดีขึ้นกว่าในอดีต ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์และระบบสาธารณสุขของประเทศไทยได้พัฒนาไปอย่างมาก มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการแพทย์ใหม่ ๆ ที่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการผลักดันแนวทางการรักษาผู้ป่วยให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยสามารถพิจารณาได้จากสถานการณ์การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุในประเทศไทยในปัจจุบันที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2563) ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2563 พบว่า ประเทศไทยมีสัดส่วนของ

ผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 17.57 ซึ่งหากย้อนดูข้อมูลย้อนหลังในระยะ 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2559-2563 จะเห็นได้ว่ามีสัดส่วนของผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจำนวนของผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2563 มากกว่าปี พ.ศ. 2559 ร้อยละ 2.5 (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2563ก) สอดคล้องกับการศึกษาของ พิมพิสุทธิ บัวแก้ว และ รติพร ถึงผิง (2559)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้ค้นพบซึ่งได้มีการนำเสนอไว้แล้วนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านเศรษฐกิจ รัฐควรมีการสนับสนุนทางด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุ โดยการสร้างโอกาสของการทำงานในผู้สูงอายุต่อเนื่องไปอีกโดยการขยายเกณฑ์กำหนดเกษียณอายุจาก 60 ปี เป็น 65 ปี โดยรัฐควรสนับสนุนให้เอกชนได้มีการจ้างงานต่อเนื่องให้กับผู้สูงอายุที่ยังมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้วิธีการในการลดหย่อนภาษีให้กับนายจ้าง ตลอดจนรัฐควรให้ความสำคัญการลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจของครัวเรือน เพื่อให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น ตลอดจนครัวเรือนมีสวัสดิการและความเป็นอยู่ที่ดี

ด้านร่างกายและจิตใจ รัฐควรจัดให้มีการใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง เพื่อการเผยแพร่ความรู้ให้กับกลุ่มอื่น ๆ โดยสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนาตนเอง

ด้านที่อยู่อาศัย รัฐควรให้สมาชิกคนอื่นในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุช่วยเหลือปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของผู้สูงอายุ

ด้านสังคม รัฐควรสร้างระบบเฝ้าระวังพิเศษในกลุ่มที่ผู้สูงอายุที่อยู่ลำพัง เช่น อยู่ลำพังกับคู่สมรส อยู่ลำพังกับหลาน และอยู่ลำพังที่ใกล้พื้นที่เสี่ยงของเรื่องยาเสพติด หรืออยู่กลุ่มสมาชิกที่มีภาวะพึ่งพิงในครัวเรือนเนื่องจากเป็นครัวเรือนที่เปราะบางที่ตกอยู่ของครัวเรือน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเพื่อต่อยอดเกี่ยวกับสังคมผู้สูงอายุในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน และควรมีการศึกษาและหาแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล หรือตามลักษณะการอาศัยอยู่

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

เกศรา สุภาสนันท์ และวัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการคลินิกกายภาพบำบัดในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 6(1), 159-162.

เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ. (2562, 12 มีนาคม). Generation: ยุคสมัยของกลุ่มคนตามช่วงอายุ. สืบค้นจาก <https://iok2u.com/index.php/article/marketing/324-generation>

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2563ก, 27 มกราคม). สถิติผู้สูงอายุ : สถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย 77 จังหวัด. สืบค้นจาก <http://www.dop.go.th/th/know/side/1/1/275>

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2562ข, 17 กรกฎาคม). สถิติผู้สูงอายุ ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562 แยกตามตำบล. สืบค้นจาก <http://www.dop.go.th/th/know/1/238>

ชนิดา รัตนชล. (2562). ความต้องการสวัสดิการตามเงื่อนไขของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัย-สงขลานครินทร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สืบค้นจาก <https://kb.psu.ac.th/psukb>.

- ชัยวัฒน์ อ่อนไธสง, กัลยรัตน์ ศรีกล้า, สุรรัตน์ สีนันต์ และวรรณภ พรหมศวร. (2563). การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชากรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์. **วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ**, 38(2), 60-61
- ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา. (2550). **ลำดวนหอมกรุ่นเตรียมรับสังคมสูงวัย**. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.
- ฐิติมา ดวงวันทอง. (2560). **การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจไม่ได้อภิปราย). มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพมหานคร.
- ดาวใจ ศรีลัมพ์. (2555). **การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรัก ความมุ่งมั่น และความปรารถนาที่จะทำงานเพื่อองค์กรอย่างเต็มความสามารถของบุคลากร 3 ช่วงวัย : กรณีศึกษา บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย (แ่งคอง) จำกัด** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สืบค้นจาก <http://libdcms.nida.ac.th/thesis6/2555/b175794.pdf>
- ดลนภา ไชยสมบัติ และบัวบาน ยะนา. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุของประชากรวัยก่อนสูงอายุ. **วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข**, 29(3), 140 – 143.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2561). **คู่มือผู้สูงอายุฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- ปัทมา อมรสิริสมบูรณ์. (2535). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย**. มหาวิทยาลัยมหิดล: ม.ป.ท.
- ปิยดา วงศ์วิวัฒน์ และชาญเดช เจริญวิริยะกุล. (2562). การเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. **วารสารสมาคมนักวิจัย**, 24(3), 350-357.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2563, 12 มีนาคม). **การศึกษาไทย**. สืบค้นจาก <https://www.bic.moe.go.th/images/stories/pdf/thailand-education-system.pdf>
- พิพัฒน์พงศ์ มาศิริ. (2563). กิจกรรมเพื่อสังคมกับการแก้ปัญหาในสังคมไทย. **พินเนศวร์สาร**. 16(1), 1-16.
- พิมพ์สิทธิ์ บัวแก้ว และระติพร ถึงฝั่ง. (2559). การดูแลสุขภาพและภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุไทย. **วารสารสมาคมนักวิจัย**. 21(2), 94-109.
- พลอยพัชร กิจเจริญเกษม. (2559). การเตรียมการเกษียณอายุของพนักงานก่อนวัยที่ธนาคารกรุงไทย. **วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ**, 3(2), 3-31.
- ภาณุวัฒน์ มีชนะ. (2560). การเตรียมความพร้อมของประชาชนก่อนวัยสูงอายุเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ คุณภาพตำบลหนองหญ้าไซ อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**, 11(1), 260- 270.
- วิวัฒน์ ชันธเขตต์ และสิงหะ ฉวีสุข. (2562). การยอมรับระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตภาคกลาง ประเทศไทย. **Journal of KMITL Business school**, 9(1), 153 -164.
- ศรีธรรม ธนภูมิ. (2535). **พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ**. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ. (2542). **ปัญหาของผู้สูงอายุ**. กรุงเทพมหานคร: สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2547). **จิตวิทยาเพื่อการอบรมผู้ใหญ่**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทด้านสุขภาพพิมพ์.
- สำนักงานคลังจังหวัดตรัง. (2564, 12 มีนาคม). **รายงานภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัดตรังประจำเดือนมกราคม 2564**. สืบค้นจาก <https://www.cgd.go.th>.
- สำนักงานสถิติจังหวัดตรัง. (2563, 7 พฤษภาคม). **รายงานสถานการณ์ตัวชี้วัดภาวะด้านแรงงานจังหวัดตรัง**. สืบค้นจาก <https://trang.mol.go.th/news/-2563>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). **ดัชนีพลฒพลังผู้สูงอายุไทย**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัลพับลิเคชั่น จำกัด.

สมพจน์ พัดสุวรรณ. (2563, 12 มีนาคม). พฤติกรรมการดูแลสุขภาพแต่ละช่วงวัย. สืบค้นจา https://www.kompasswealth.co.th/healthcare_behavior/

อนิษฐา หาญรักดินิยม. (2563). นโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุต่อการพัฒนาประเทศในอาเซียน. วารสารพุทธอาเซียนศึกษา Buddhist ASEAN Studies Journal (BASJ), 5(1), 55-70.

ภาษาอังกฤษ

Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Test*. 5th edition. New York: Harper Collins.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. 3rd edition. New York: Harper & Row.